

literatura

JOAN DANIEL BEZSONOFF

Els dos mestres

En la família de les llengües neollatines, el francès, amb el romanès, deu ser la parla que s'ha allunyat més del llatí i que ha canviat més en la seua història. Amb un mínim de cultura, un lector català pot llegir Ramon Muntaner, un espanyol Pedro Calderón de la Barca i un italià Dant. Llegir Michel de Montaigne sense estudis previs constitueix per a un francòfon tota una aventura. L'Everest, per dir-ho així. Gran coneixedor del francès i admirador apassionat de Michel de Montaigne i de Marcel Proust, Joan Garí ens proposa una nova joia. *L'única passió noble*, un llibre amè, sensible i intel·ligent. L'autor ens explica el viatge a Sent Miquèu de Montanha i la seva trobada amb Cécile Mähler-Besse, propietària de la mansió de Montaigne. Imagina una llarga conversa amb aquesta senyora que el fascina. En aquest assaig, gènere on brilla Joan Garí —bon novel·lista i excel·lent memorialista— compara les figures de l'admirat Michel de Montaigne i de l'estimat Joan Fuster. Aquest exercici d'estil, mai avorrit, li permet reflexionar també sobre la identitat valenciana. Les identitats valencianes, en plural, correspondrien millor a les seues opinions. Aquí apareix la meua principal discrepància amb l'autor. Ell s'estima apassionadament la seua/nostra llengua, però no és pas nacionalista. L'autor afirma "L'únic nacionalisme valencià viable, així, és el nacionalisme espanyol. Contra aquest mur s'han estavellat molts i no sé si ho faran molts més. Valencians espanyolistes no és un oxímoron: és una redundància" (pàgina 53). Deixa entreveure, tanmateix, una petita esperança. "El futur, naturalment, no està escrit, però..." (ibid).

Per a ell, els Països Catalans només designen una realitat cultural. "I, tanmateix, ell (Fuster) també podia estar equivocat. 'Dir-nos valencians' és la nostra manera de dir-nos catalans, per exemple. Un error de base — com sabem ara—" (pàgina 25).

Aquesta "blasfèmia" no treu res a l'immens talent i l'honestetat intel·lectual de Joan Garí. Com Emil Cioran, un altre dels seus mestres,

PRATS I CAMPS

L'única passió noble

JOAN GARÍ

I Premi de Narrativa Memorialística Ciutat de Benicarló
Onada. La nau
Benicarló, desembre 2016

sap fer reflexionar el lector amb apotegmes com "Les societats que no saben reconèixer el valor dels seus grans escriptors estan condemnades a la indigència moral" (pàgina 39). Una altra sentència molt cruel m'ha agradat particularment. "L'inconvenient, és clar, és posar fora de la circulació el terme *català*, que queda reduït a certs reductes docents (com una fórmula química, H₂O...) i passa a poblar l'ampla pastura de l'implícit" (pàgina 56). Amb la seua cultura, el seu estil, Joan Garí ens passeja per les muntanyes de la saviesa. Gràcies a ell, tractem Michel de Montaigne, Joan Fuster, Marcel Proust o el doctor Txèkhov com si ens trobéssim amb ells en un hotel de luxe d'alguna estació balneària. A més, cita Bezsonoff. Què més voleu? La lectura del mestre Garí és una festa per a la intel·ligència.